

НОВИННА ЖУРНАЛІСТИКА І СОЦІАЛЬНІ МЕДІА: ХТО КОГО «ГОДУЄ» ІНФОРМАЦІЄЮ»

У наукових тезах аналізуються джерела інформації та способи її передачі журналістами інформаційних сайтів, «новинних стрічок», з'ясовано «відносини», взаємозалежність між новинною журналістикою і соціальними медіа у розрізі використання інформації.

У якості емпіричного матеріалу дослідження виступає інформаційна діяльність двох онлайн-медіа (інформаційних сайтів) м.Одеси.

Ключові слова: інформація, новинна стрічка, соціальні медіа, джерела

Scientific theses analyze the origins of information and the ways in which journalists transmit information sites, “new lines”, interdependence between new journalism and social media in the distribution of popular information.

In the quality of the empirical material, the information activity of two online media (information sites) of the city of Odessa speaks.

Key words: information, news feed, social media, sources

Останні десятиліття для новинної журналістики позначилися, зокрема, активним використанням соціальних мереж як джерел інформації. Практика переконливо доводить наявність в цьому певного сенсу, насамперед, з точки зору оперативності подачі новин. Разом з тим, медіаексперти вже досить тривалий час настійливо рекомендують журналістам ретельно перевіряти факти, особливо сумнівні, що почасти приводяться соціальними медіа, тим самим не допускати продукування фейків, «вкидів», маніпуляцій. Соціальні медіа, своєю чергою, «беруть участь» у ретрансляції новин (один із найпоширеніших способів – репости публікацій тих чи інших медіа), підготовлених засобами масової комунікації. Очевидно, все частіше й реципієнти звертаються «за новинами» до цифрових медіаплатформ, скажімо, до Facebook чи Twitter, у тому числі за «професійними» новинами – новинами, підготовленими фаховими журналістами.

Визначення співвідношення, умовно кажучи, «хто кому винен» - ЗМІ соціальним мережам, чи навпаки, на нашу думку, у подальшому ще досить

довго заслуговуватиме на увагу науковців. Вивченню можуть підлягати, зокрема, аспекти, пов'язані з довірою до новин, дотриманням стандартів журналістики, деформацією, викривленням журналістських матеріалів (як наслідок їхньої ретрансляції), «почуттям міри» при використанні журналістами новин із соціальних мереж тощо.

Вашій увазі пропонуються спостереження, що стосуються питань звернення деякими онлайн-медіа Півдня України до новин цифрових медіа платформ, а саме їх місця, питомої ваги у новинних стрічках. Також нижче йтиметься про практику «поводження» редакцій з цими новинами, зокрема, про способи передачі інформації.

Журналістській спільноті добре відомо, що так звані новинні стрічки багатьох інформаційних сайтів (онлайн-медіа) «страждають» надмірним використанням офіційної інформації – публікацією тих чи інших документів органів державної влади і місцевого самоврядування, повідомлень прес-служб міністерств, відомств, організацій. При цьому, варто наголосити, останнім часом все більш типовою практикою стає «позичання» засобами масової інформації цих матеріалів у соціальних медіа. І робиться це попри існування можливості у журналістських колективів самим добути цю інформацію, замість того, щоб «копіювати» ті чи інші новини із соціальних мереж. Йдеться не обов'язково про пошук оригінальної, ексклюзивної чи то сенсаційної інформації (хоча прагнути цього треба апріорі), а про ті ситуації, коли варто обійтися без «посередника», «напрямую» звернутися за інформацією до тієї чи іншої інстанції. Подекуди для цього навіть не потрібно телефонувати у прес-службу, а достатньо зайти на офіційний сайт організації.

27 листопада 2022 року новинна стрічка Інформаційного агентства «Контекст Причорномор'я» (м.Одеса) містила у відкритому доступі 23 замітки, причому, практично усі ці повідомлення – інформація прес-служб або інша офіційна інформація. Приблизно таку ж саму картину (тільки з тієї різницею, що містилася ще більша сумарна кількість інформацій) можна було спостерігати на сайті цього видання і в будній день, 28 листопада 2022 року. А тепер давайте подивимося на те, як редакція використовує джерела інформації,

як, власне, подає інформацію, тобто на формат. На те, наскільки повідомлення адаптоване, або ж, якщо бажаєте, нагадує саме журналістський продукт.

Отож, примітна ознака цієї подачі така, що після заголовку, ліду, посилання на джерело інформації слідує слова: «у повідомленні сказано, що...». А далі - приводиться повідомлення, що називається, «одне до одного», без змін. І подібне – чи не в кожній інформації. Тобто, редакція практично не редагує, не надає «журналістського вигляду» інформаціям, взятим із соціальних мереж, із офіційних сайтів, акаунтів тощо інформації. Редагування ж не тільки можливе, а в більшості випадків необхідне, якщо ми говоримо про засіб масової інформації. Ну і додамо, що до таких, творчо перероблених новин, слід додавати скріншоти інформації і ставити посилання на першоджерело. Йдеться, зокрема, про такі публікації, як «МОУ: окупанти вже втратили в Україні близько 86 710 живої сили, 2901 танк, 5848 ББМ, 278 літаків, 261 гелікоптер, 395 РСЗВ та багато іншої техніки» [1], «Міськрада Одеси: поради щодо користування газовими пальниками» [2], «Володимир Зеленський: залежність Європи від російських енергоресурсів почала зменшуватися і має повністю зникнути» [3] та інші.

А тепер стосовно згаданих вище способів передачі інформації. На цей предмет ми проаналізувати новинну стрічку Інтернет-ресурсу «Волнорез». І виявили наступне По-перше, дане видання в деяких випадках взагалі не вказує, не зазначає джерело. В той же час, в подібних повідомленнях відсутні і слова «Як передає кореспондент...», які, насправді, могли б бути своєрідним підтвердженням, свідченням того, що це власна інформація редакції. Так, до прикладу, не вказані джерела у повідомленнях «Одеситів на деякий час залишили без комунікації» [4] і «На Одещині нетверезий водій травмував жінку» [5]

«Будь-яка інформація, яку подають своїм глядачам журналісти новин Національної суспільної телерадіокомпанії, повинна завжди мати авторитетне джерело походження, тобто, будь-яку фактичну інформацію журналісти редакції отримують, побувавши на місці події і від учасників самої події або компетентних щодо події експертів. Подаючи будь-яку новину, слід

повідомляти глядачам джерело її походження», - таке гласять «Редакційні засади інформаційного мовлення публічного акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України» [6]. У засадах суспільного мовника також наголошується на важливості конкретності посилань на джерела інформації. Тобто, йдеться про те, що посилатися на них слід чітко і недвозначно, максимально конкретно.

Покликання на джерела – це суть одного із найважливіших професійних журналістських стандартів – стандарту достовірності. Це, власне, неодмінна передумова достовірності. І, мабуть, не так вже й важливо знати, хто більше кому «винен», чи хто кого більше «годує» в плані інформації: новинна журналістика чи соціальні медіа. Головне, журналістам варто й самим намагатися добувати інформацію, тим більше, що часто-густо вона що називається лежить на поверхні. Натомість, ознакою сьогодення стає своєрідна звичка «все брати» у соціальних мережах. Крім того, з точки зору турботи про власну аудиторію медіа, щоб та не відвернулася, важливою залишається вимога творчо обробляти, готувати, інформацію до публікації. Нарешті, слід пам'ятати про способи передачі інформації, про те, як «показувати» джерело, як вірно посилатися на нього. НА нашу думку, скажімо, не посилатися на джерело, натомість вдавати, що ця інформація – інформація редакції – це, як мінімум, ще й не етично.

Список використаних джерел

1. «МОУ: окупанти вже втратили в Україні близько 86 710 живої сили, 2901 танк, 5848 ББМ, 278 літаків...» URL: <https://www.prichernomorie.com.ua/odessa/news/armed/2022-11-26/221893.php>
2. «Міськрада Одеси: поради щодо користування газовими пальниками» URL: <https://www.prichernomorie.com.ua/odessa/news/society/2022-11-25/221888.php>
3. «Володимир Зеленський: залежність Європи від російських енергоресурсів почала зменшуватися і має повністю зникнути» URL: <https://www.prichernomorie.com.ua/odessa/news/international/2022-11-25/221887.php>
4. «Одеситів на деякий час залишили без комунікації» URL: <https://volnarez.com.ua/odesitiv-na-deyakij-chas-zalishili-bez-komunikaci%d1%97/>

5. «На Одещині нетверезий водій травмував жінку» URL: <https://volnarez.com.ua/na-odeshhini-netverezij-vodij-travmuvav-zhinku/>
6. Редакційні засади інформаційного мовлення публічного акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України» URL: https://corp.suspilne.media/media/documents/protokoli-pravlinnya/redaktsiini_zasady_informatsiinoho_movlennia_PAT_%C2%ABNSTU%C2%BB.pdf